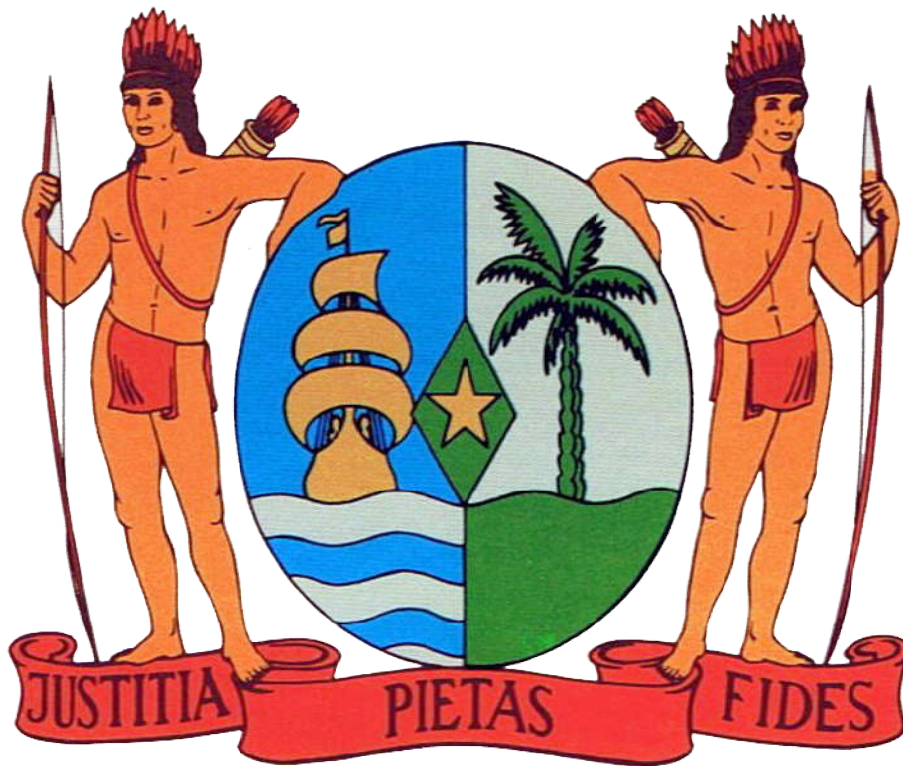

Meerjaren Ontwikkelingsplan 2022-2026

van de Republiek Suriname

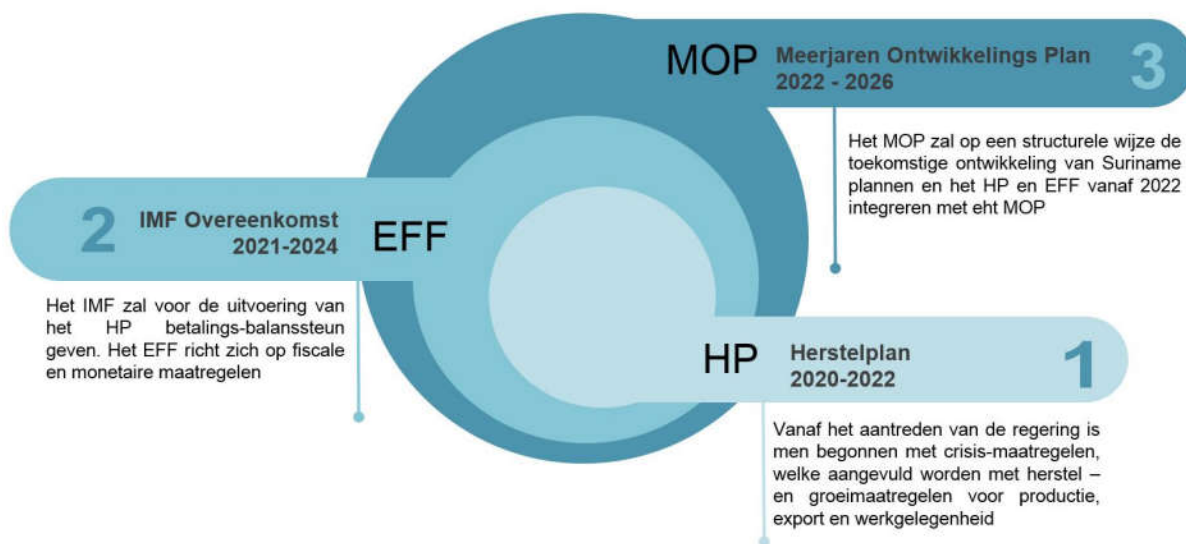
- Omdenken, Verbinden, Doen -

Dit Ontwikkelingsplan 2022-2026 is geschreven in een tijd waarin Suriname de zoveelste crisis meemaakt; een financieel-economische crisis, de Covid-19 pandemie, bestuurlijke tekortkomingen, milieu- en klimaatproblematiek, en een diepgeworteld onvermogen om de economie te diversificeren (en dus weerbaarder te maken), waarin het klein- en middenbedrijf zou moeten floreren (en de ruggegraat van die economie vormen) en er voldoende werkgelegenheid voorhanden zou moeten zijn.

Vanwege de financieel-economische crisis met zijn uitwassen naar crises in verschillende secoren, is eerder in 2021 het Herstelplan 2020-2022 opgesteld. Dit plan is de grondslag geweest voor het aangaan van een overeenkomst tussen de Regering van de Republiek Suriname en het International Monetary Fund (IMF), welke ook wel een Extended Fund Facility (EFF) genoemd wordt. Zowel het Herstelplan 2020-2022 als het EFF vormen een integraal onderdeel van dit Ontwikkelingsplan 2022-2026. Echter, ongeacht of de overeenkomst bekrachtigd wordt, is dit document de leidraad voor de komende jaren.

Figuur A1.1: Samenhang tussen het HerstelPlan 2020-2022 en het Meerjaren Ontwikkelingsplan 2022-2026

De noodzaak voor een Ontwikkelingsplan met voldoende relevantie voor de huidige tijdsgeest alsmede met voldoende richtingwijzers voor de komende jaren ligt ook in het feit dat (de Republiek) Suriname aan de vooravond staat van een exploitatie van haar offshore olie- en gasvoorraden op een zodanige schaal, dat dit een immense invloed zal hebben op het sociaal-economisch bestel. Echter, wanneer deze ontwikkeling niet goede wordt geleid, kan dit veel minder positieve effecten teweeg brengen dan initieel gedacht, en juist leiden tot meer inkomensongelijkheid, corruptie, wegvallen van andere economische sectoren, etc. Er zijn voorbeelden voldoende hiervan in de wereld, waar lering uit getrokken *moet* worden.

Dit Ontwikkelingsplan 2022-2026 is dus een document dat een verzameling is van die keuzes (oftewel *strategieën*) die in de komende jaren genomen moeten worden om 1) de verschillende crises – op termijn te boven te komen, en 2) de samenleving de gewenste richting op te sturen. Daarnaast heeft de Stichting Planbureau Suriname (SPS) ook een Nationale Database voor OntwikkelingsProjecten (NDOP)

opgezet en de verschillende Ministeriële PlanUnits (MPUs) getraind om de voortgang van de uitwerking van deze keuzes inzichtelijk te maken.

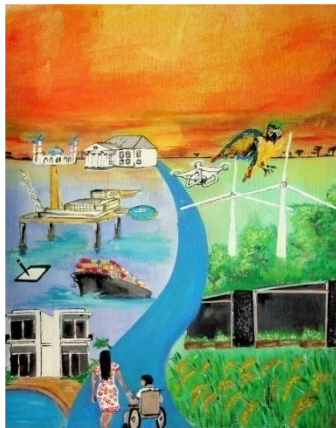
Wat is dit Ontwikkelingsplan 2022-2026 *niet*? Het is geen dik boekwerk vol met analyses van het verleden, een opsomming van allerlei statistieken, een onrealistisch wensenlijstje van in het oog springende mega-projecten, een weergave van reguliere activiteiten, of slechts een uitgebreide macroeconomische prognose.

Wat is het Ontwikkelingsplan 2022-2026 dan *wel*? Het Ontwikkelingsplan 2022-2026 is een strategisch document dat:

- aangeeft wat de **visie** is voor de Surinaamse samenleving op lang termijn gebaseerd op waarden en normen;
- met behulp van informatie, data, precedentes, etc. keuzes maakt om redelijkerwijs de doelstellingen, die deel uitmaken van deze visie, te bewerkstelligen; het document streeft dus in het bijzonder **relevantie** na;
- de **Sustainable Development Goals** (SDGs) incorporeert in deze doelstellingen;
- **focus** op de belangrijkste zaken met de meeste impact, en niet tracht alle problemen op te lossen; het moet dus een **realistisch** (maar toch ambitieus) document zijn;
- een **systembenadering** hanteert in plaats van een focus op symptomen en brandjes blussen;
- de nadruk legt op ontwikkeling op **micro** niveau (de Surinamer) in plaats van grootse “show” projecten;
- zo **simpel** als mogelijk is uiteengezet; dit impliceert dat alhoewel het een strategisch document is, er toch wel getracht wordt om strategische keuzes zo veel als mogelijk te vertalen naar concrete projecten om zodoende het document behapbaar(der) en uitvoerbaar(der) te maken, en;
- **gewogen en gedragen** is; er wordt niet alleen gekeken naar data en ontwikkelingen in het buitenland, maar ook een breed scala aan maatschappelijke en vakorganisaties, groepen, personen, etc. hebben hun input en bijdrage geleverd. Dit houdt *niet* in dat all hun inzichten per definitie worden meegenomen (vanweg het “gewogen” aspect alsmede het realiseerbaar houden van het document), maar zijn wel in de overweging meegenomen.

Management Samenvatting

Voor de totstandkoming van dit Meerjaren Ontwikkelingsplan 2022-2026 zijn – naast de diverse ministeries – meer dan 140 bedrijven, experts, verenigingen, belangengroepen, politieke partijen, etc. geraadpleegd. Hieronder vallen diverse organisaties die zich onder andere bezig houden met mensen met een beperking, het binnenland, jeugd, vrouwen, en natuurbescherming. Daarnaast is ook een semi-landelijke survey gehouden. Middels gesprekken, uitwisseling van informatie, focus groep sessies en feedback op concepten, is uiteindelijk dit Ontwikkelingsplan 2022-2026 tot stand gekomen. Het plan kijkt naar de toekomst (2050) en stelt de volgende bouwstenen daarvoor vast:

In 2050 heeft Suriname een rechtvaardige samenleving waarin zijn waarden worden waargemaakt: Rechtvaardigheid, Inclusiviteit, Vrijheid, Gelijkwaardigheid, en Duurzaamheid. Een ieder kan binnen het stelsel van wet en recht zelf besluiten over het realiseren van zijn / haar eigen potentieel met in achtneming van de duurzaamheid van de omgeving. Elke inwoner is trots op een leven en land dat welvaart en welzijn biedt, waarbij de volgende normen hoog in het vaandel worden gehouden:

- Goed Bestuur
- Zekerheid van energie, water, voedsel, gezondheidszorg, onderwijs, communicatie, sociale voorzieningen
- Werkgelegenheid
- Waardetoevoeging

- Vergroenen en Groene Groei
- Internationale en lokale ontsluiting
- Erkenningen grondenrechten
- Innovatie
- Export-gerichtheid

Binnen dit kader zijn beleidsgebieden geïdentificeerd, en zijn lange en korte termijn doelen vastgesteld. De Sustainable Development Goals zijn geïntegreerd met de doelen, uitkomsten en indicatoren, en zijn dus een wezenlijk onderdeel van dit Ontwikkelingsplan. Enkele uitvloeiselen van dit plan zijn:

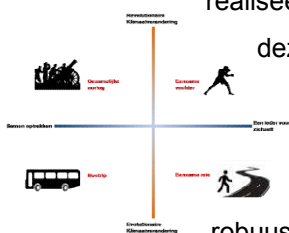
- Gemiddelde reële loonstijging van 17%
- Regionaal gespreide en inclusieve ontwikkeling, in het bijzonder met het oog op werkgelegenheid en ondernemerschap
- Stimulering appartementsbouw en bouw van 500 sociale woningen per jaar
- Stimulering waardecreatie in agro- en diensten sectoren
- Drastische verlaging van veevoer naar 0.25 US\$ / kilo
- Een moderne overheid die efficient, transparant, en klantgericht is
- Toename toeristen met 50.000, met creatie van 9.000 nieuwe banen

In het onderstaande is een selectie weergegeven van de concrete maatregelen opgenomen in dit plan:

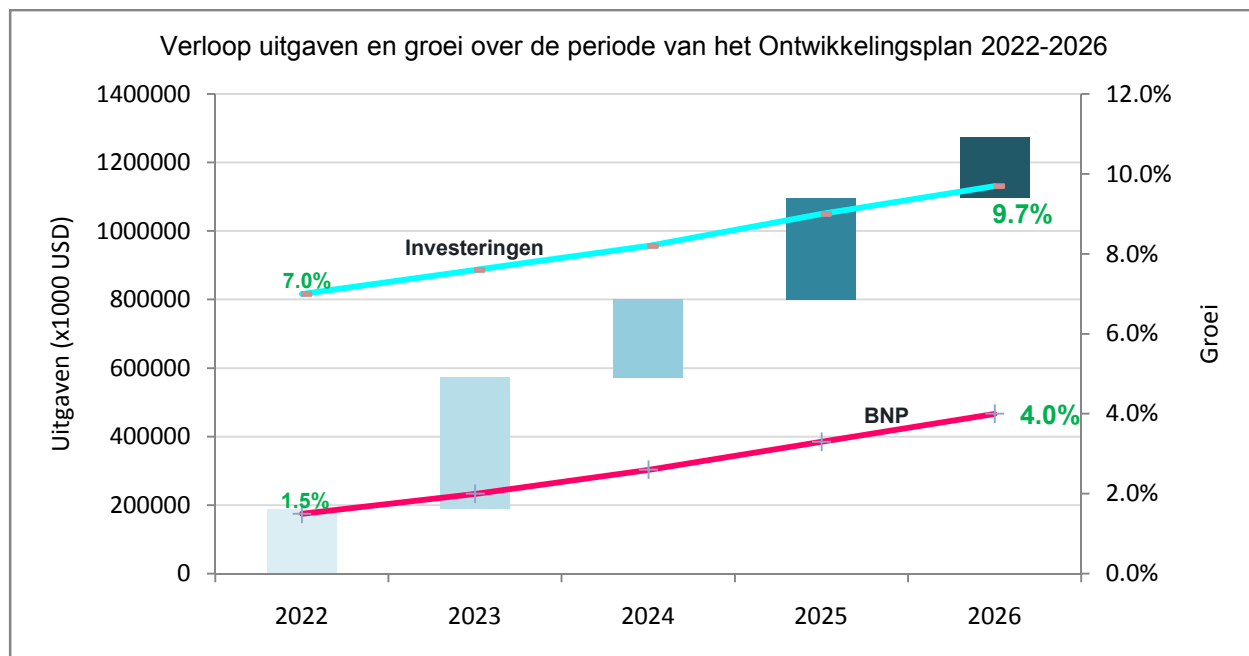
<p>Productie, Ondernemerschap, Werkgelegenheid, Export</p> <ul style="list-style-type: none"> • Local content beleid • Verbetering van ondernemersklimaat • Instellen KMO fonds • Differentieren van belastingtarieven • Productschappen voor Nickerie, Moengo, Brokopondo, Groningen en Commewijne • Residu en veterinar lab voor voedselexport • Verlagen importtarieven voor groene technologie en productie • Stimuleren van houtverwerking en afbouw rondhout export • Teelt van hoogwaardige voedzame snijgrassen en moringa • Training en voorlichting van boeren in PPP-verband 	<p>Grond en Huisvesting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aannemen Appartementsrecht • Betaalbare en snellere afhandeling van familieoverdracht van grond • Bouw van 500 overheidswoningen op jaarbasis • Erkenning van grondenrechten
<p>Transport en Infrastructuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe verbinding over de Suriname rivier • Verspreide openbaar vervoer knooppunten • Herinrichten van 't Hogerhuysstraat • Implementatie van radarsystemen voor overvlieggelden 	<p>Sociale Bescherming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aannemen Wet op Basisbankrekening • Implementatie girale uitkeringen • Daklozenopvang op een specifieke locatie • Bepalen armoedegrens en minimumuurloon • Opzetten vacaturebank • Uitvoeren landelijk programma tegengaan geweld tegen kinderen • Aanbieden van gedecentraliseerde trainings-, opleidings- en projectmogelijkheden
<p>Leefbaar Mileu & Natuur en Veiligheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitsfaseren giftige stoffen in de mijnbouw • Opstarten fase 2 van Safe City • Community monitoring voor beschermen, rehabilitatie en duurzaam benutting van de biodiversiteit • Stimuleren van regionaal gespreide ontwikkelingskansen en productiemogelijkheden • Drone surveillance • Implementatie van 4 waterwetten • Aanname van de Natuurbeschermingswet 	<p>Onderwijs en Gezondheidszorg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Armoedebestrijding door onderwijsvernieuwingen met cognitie als uitgangspunt, waarbij dropouts verminderd worden • Gezondheidszorg betaalbaar, bereikbaar, en betrouwbaar maken door een gedecentraliseerd aanbod van specialisaties • Bevorderen afstandsonderwijs • Operationaliseren Training Authority met betrokkenheid van ondernemersveld • Meer focus op preventie
<p>Efficiënte en Effectieve Overheid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Privatisering staatsbedrijven • Betere inning van belastinggelden • Efficiënter en transparanter maken van overheidsprocessen • Implementatie modaliteiten om ambtenarenbestand te verminderen • Aannemen Nieuw Burgerlijk Wetboek, Wet Openbaar Bestuur, Algemene Wet Bestuursrecht • Instellen corruptie meldpunt en verbod op belangenverstengeling • Mogelijkheden creëren voor districten om op een wettelijke wijze eigen middelen te vergaren <ul style="list-style-type: none"> • Versterken instituten • Digitalisering en automatisering van processen 	

De geïdentificeerde maatregelen komen neer op gemiddeld 2.6 projecten per ministerie per jaar; een realiseerbaar aantal. Uit een analyse (opgenomen in dit plan) blijkt dat meer dan 92% van deze strategische actiepunten uitgevoerd moeten worden, ongeacht mondiale veranderingen (bijvoorbeeld veranderende olieprijs, de komst van baanbrekende technologie, het veranderend klimaat, een pandemie, etc.), en ongeacht de regering die in het zadel zit. Aan de ene kant vormt dit document dan ook een zgn. robuuste strategie (de strategie is valide ongeacht de toekomst), aan de andere kant is dit ook tekenend dat er een groot aantal structurele problemen / obstakels zijn op verschillende beleidsgebieden.

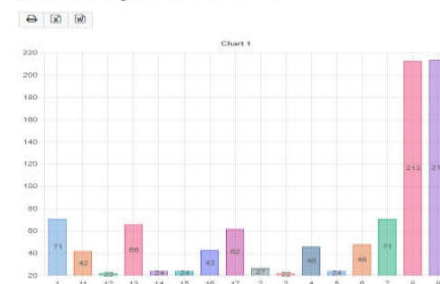
Er zijn specifieke numerieke modellen ontworpen om de doorwerking van het Ontwikkelingsplan te kunnen inschatten. Uit deze modellen vloeit voort dat in 2026 een gemiddelde reële loonstijging van 17% bereikt zal zijn, de werkloosheid daalt tot onder de 8% (waarvan iets minder dan de helft tijdelijke werkloosheid is), en BNP en investeringsniveaus genormaliseerd zijn; volledig herstel is bereikt.

De volgende grafiek geeft de uitgaven aan in het kader van dit Ontwikkelingsplan (die binnen de limieten zijn) en de daarmee geassocieerde groei van BNP en investeringen (2026 ten opzichte van 2021). Dit is niet met inclusie van alle strategische actiepunten, omdat niet allemaal te modelleren zijn. Dit impliceert dat complete uitvoering van het Ontwikkelingsplan *zelfs tot betere resultaten kan leiden*.

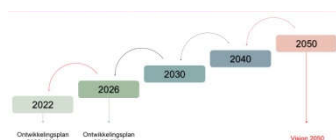

Iets meer dan 50% van de uitgaven komt uit de overheidsbegroting. Om de uitgaven en de voortgang van de daaraan gerelateerde projecten te kunnen monitoren en tijdig te kunnen bijstellen, is een projectendatabase opgezet. Hierin worden de projecten ingevoerd, zodat een ieder de voortgang (per ministerie, per SDG en per beleidsgebied) kan volgen. Daarnaast zijn ook de werkprocessen bij het Ministerie van Financiën en Planning aangepast om te garanderen dat projecten eerst in de database opgenomen zijn (en dus gemonitord kunnen worden) alvorens geld door het Ministerie wordt overgemaakt voor deze projecten.

Aantal Projecten Per SDG

Om daarnaast ook ervoor te zorgen dat de strategische actiepunten in dit plan ook daadwerkelijke snel tot uitvoering kunnen worden gebracht, zijn al deze punten voorzien van een zogenaamde begrotingscode (met toewijzingen als verantwoordelijk ministerie, financieringsbron, locatie, etc.) en is ook het verband weergegeven met elk van de (SDG) indicatoren, uitkomsten en doelen.

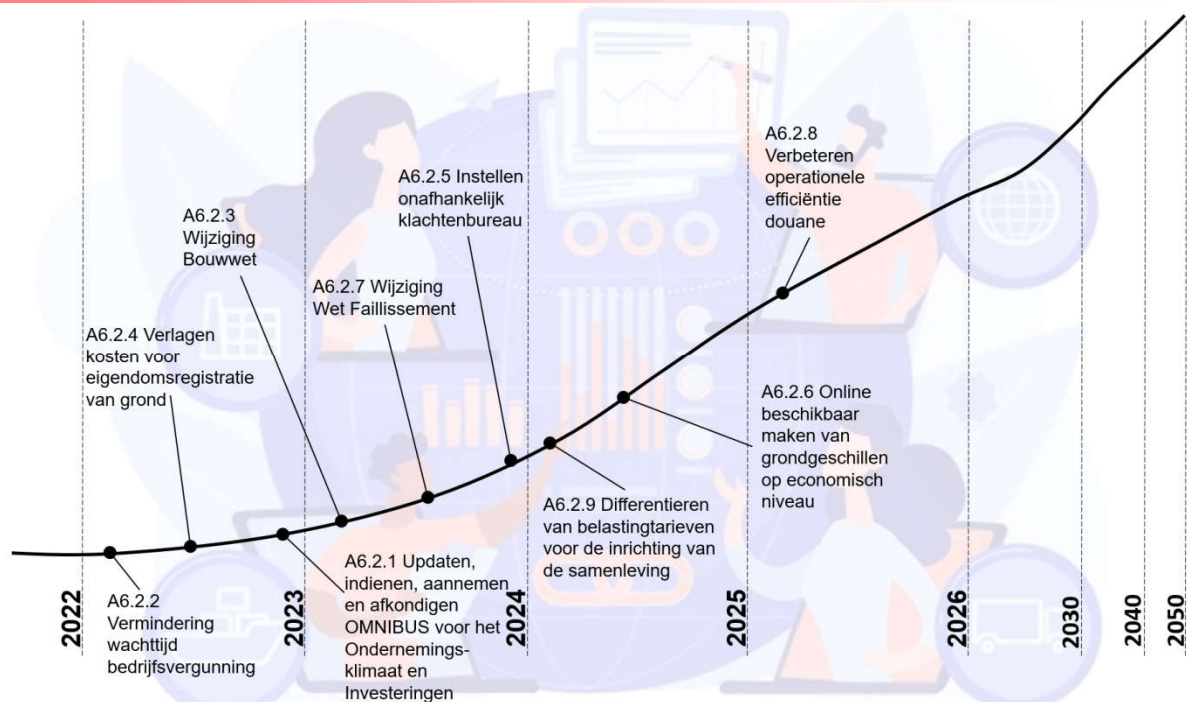

Daarnaast, op basis van de gebruikte werkwijze, resultaten en inzichten, worden ook handvatten aangereikt voor het volgende Ontwikkelingsplan, om zo de gewenste samenleving van de toekomst te realiseren.

Offshore Olie en Gas

1. Juridisch vastleggen en afkondigen van beleid met betrekking tot Local Content, waarin het bovenstaande, in het bijzonder de rol van de exploitanten en de Local Content Development Office, is meegenomen. Dit beleid moet goed samenhangen met beleid in andere sectoren.
2. Local Content Development Office opzetten, en deze goed bemensen en uitrusten om kort hierna snel te komen tot concrete plannen voor local content, opleiding en training, en monitoring en evaluatie.
3. Wet op Co-investment fonds concipiëren en in werking stellen
4. Wet op Regulering Transfer Pricing concipiëren en in werking stellen (in het bijzonder voor de exploitatie van alle natuurlijke hulpbronnen – in het bijzonder offshore olie & gas, goud en bauxiet), met daarin vervat een strategische differentiëring om specifieke FDIs aan te trekken
5. Audit functie van de Belastingdienst versterken voor inspecties van transfer pricing
6. Invoeren “bron tax” als voorbelasting over de contractwaarde voor dienstverleners

Ondernemersklimaat

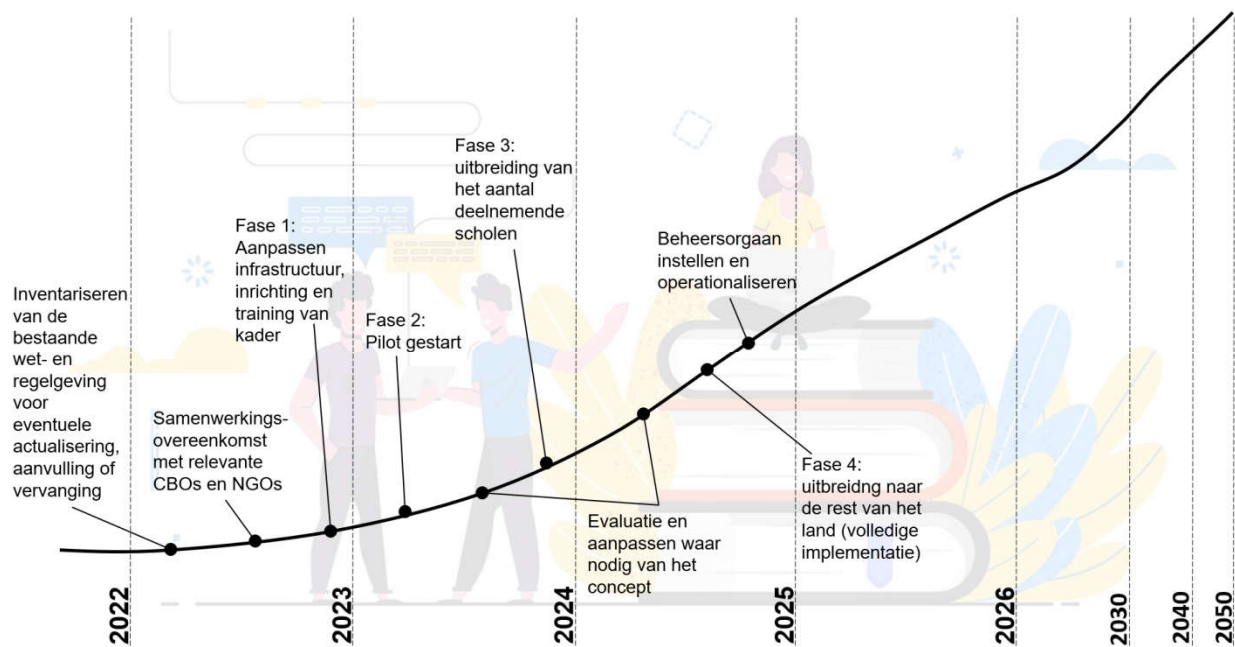

Grondbeleid

1. Per staatsbesluit woongebieden wijzigen.
2. Erkennen grondenrechten van in tribaal verband levende gemeenschappen; inheemse organisaties (bijvoorbeeld de VIDS) schrijven op basis hiervan een specifiek ontwikkelingsplan
3. Opstellen en wettelijk vastleggen van zonering- en structuurplannen.
4. Wijziging zegelrecht voor familieoverdracht
5. Het vergemakkelijken en goedkoper maken van het proces tot familieoverdracht en dit goed communiceren naar het publiek toe

Scholen als Training- en Opleidingcentra

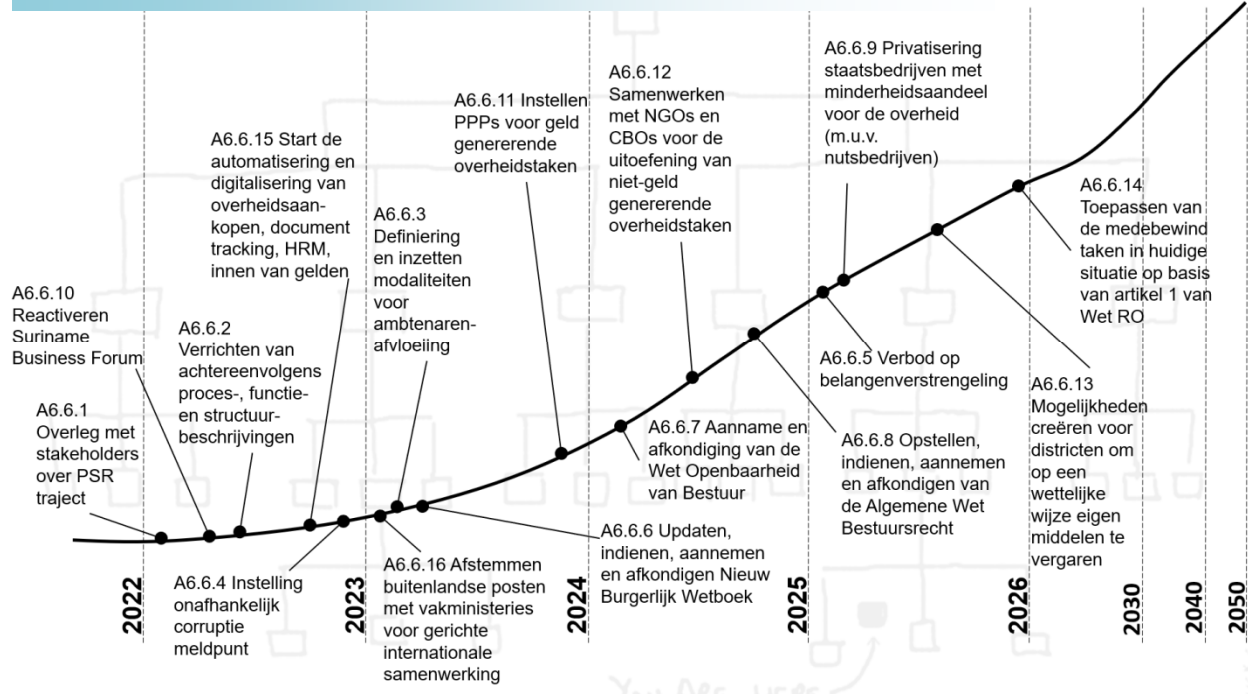
1. Interdepartementale commissie samenstellen die bovengenoemde timeline met resultaten ten uitvoer brengt om scholen te transformeren tot training- en opleidingscentra (eerst als pilot, van waaruit er wordt uitgebouwd). Technische bijstand hiertoe kan verkregen worden van bevriende naties zoals Japan, China, Singapore, Thailand en Zuid-Korea.

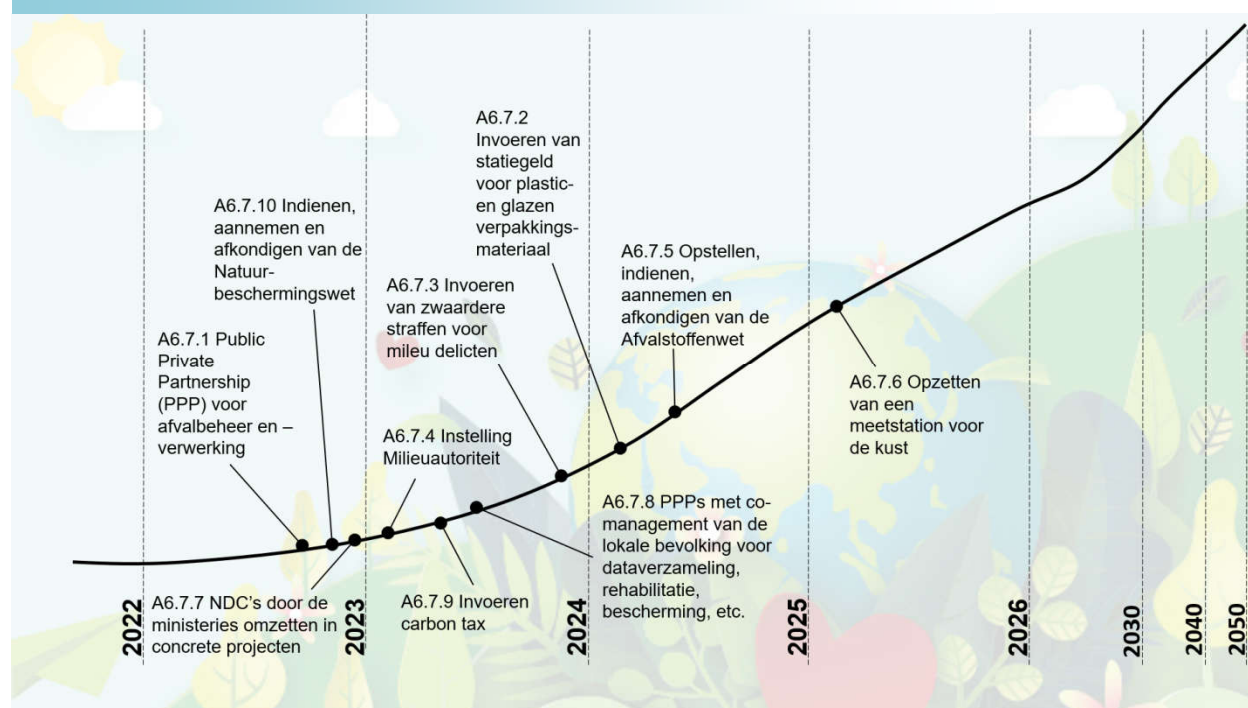
Surveillance tegengaan Illegaliteit en Criminaliteit

1. Aan de hand van een Terms of Reference (ToR) wordt een openbare aanbesteding gehouden om surveillance drones op kort termijn te leasen conform een langdurig programma

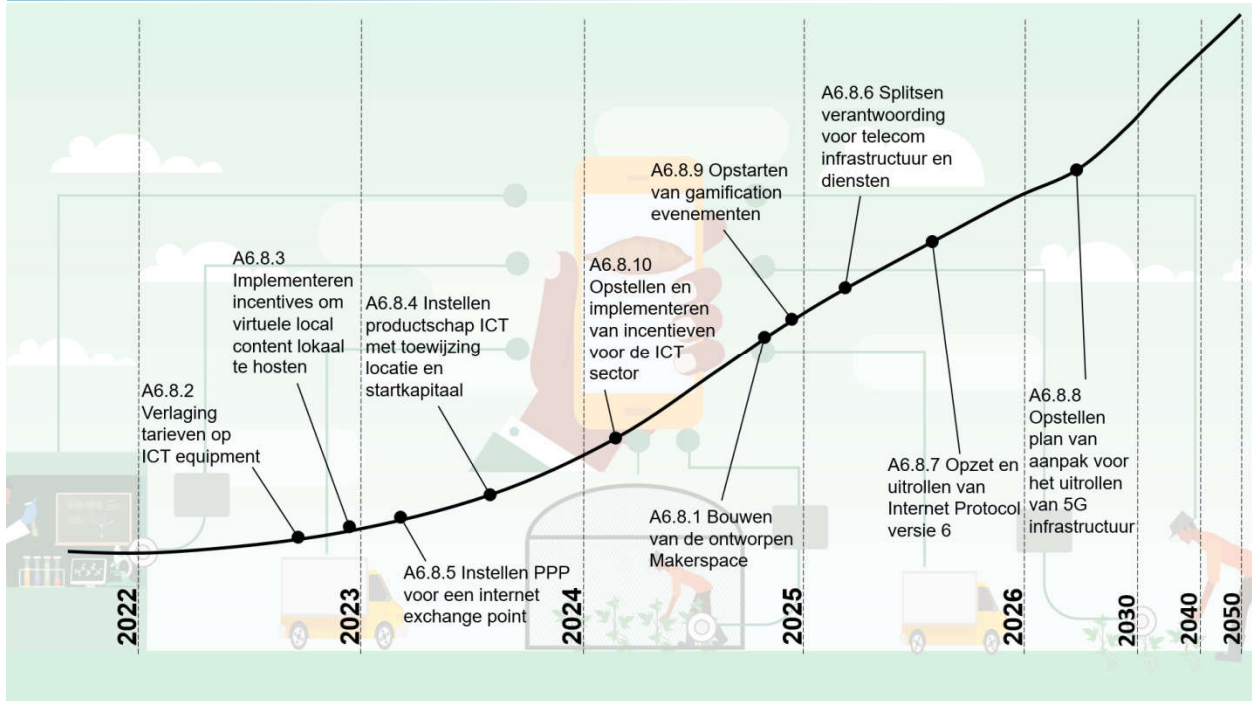
Overheidsbestuur

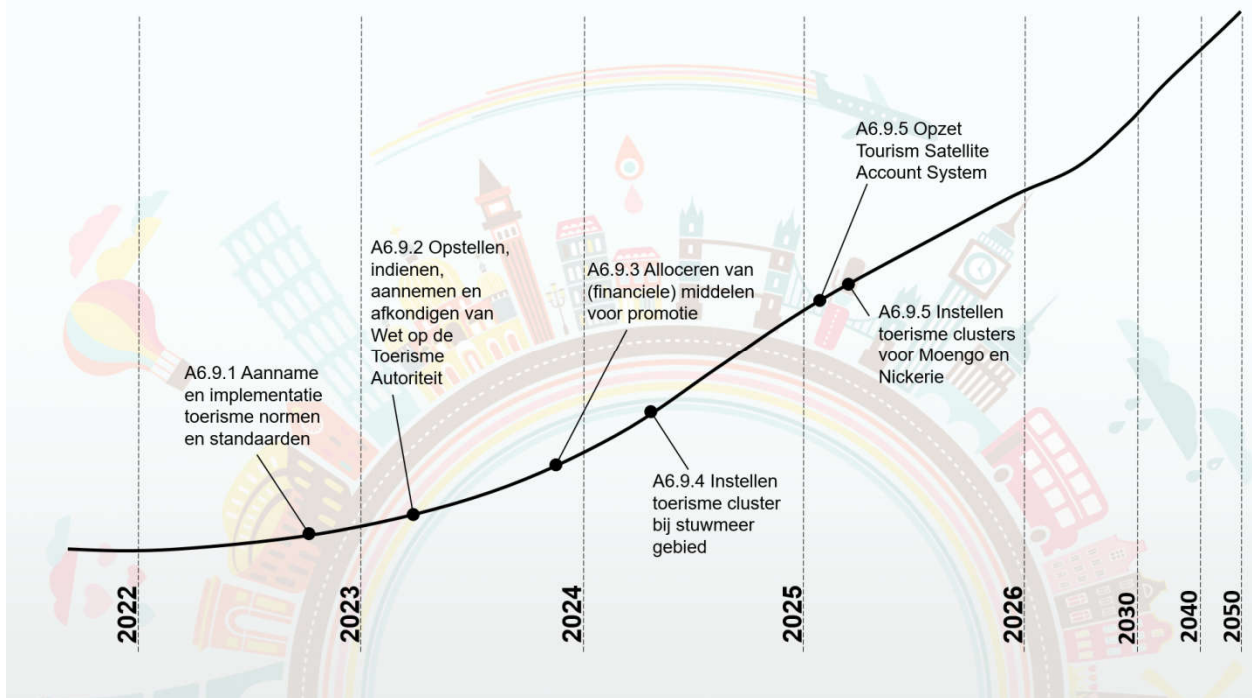
Natuur en Milieu

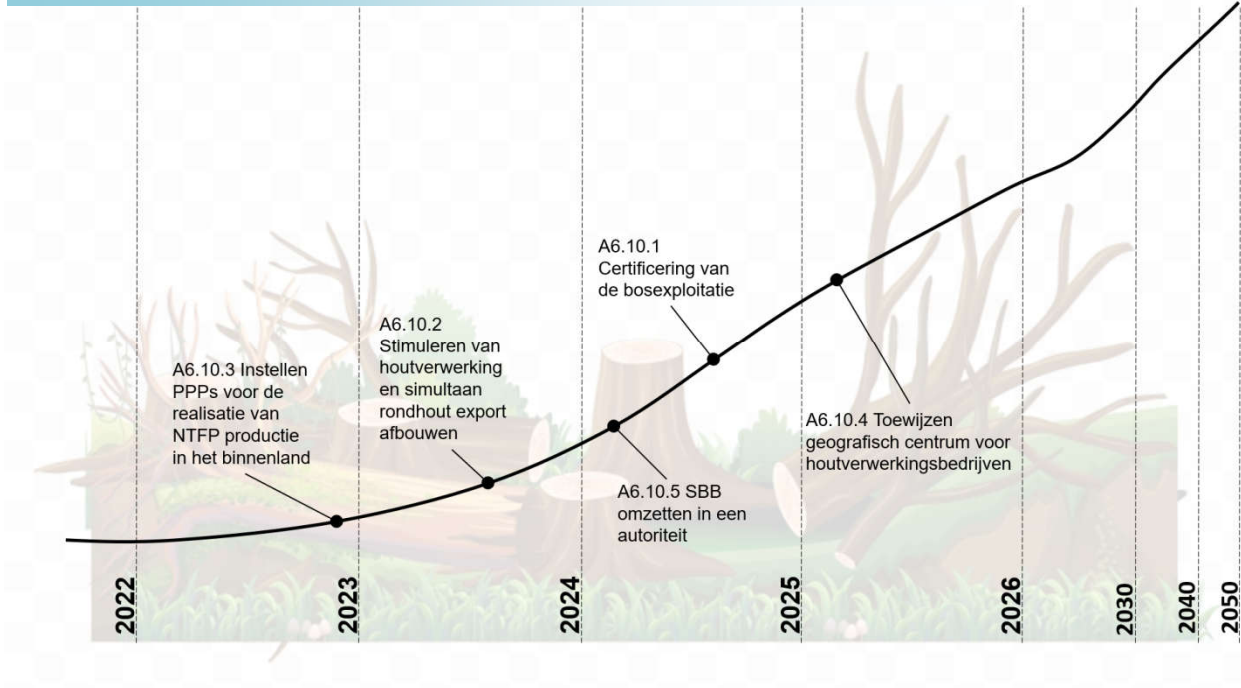
Informatie- en CommunicatieTechnologie

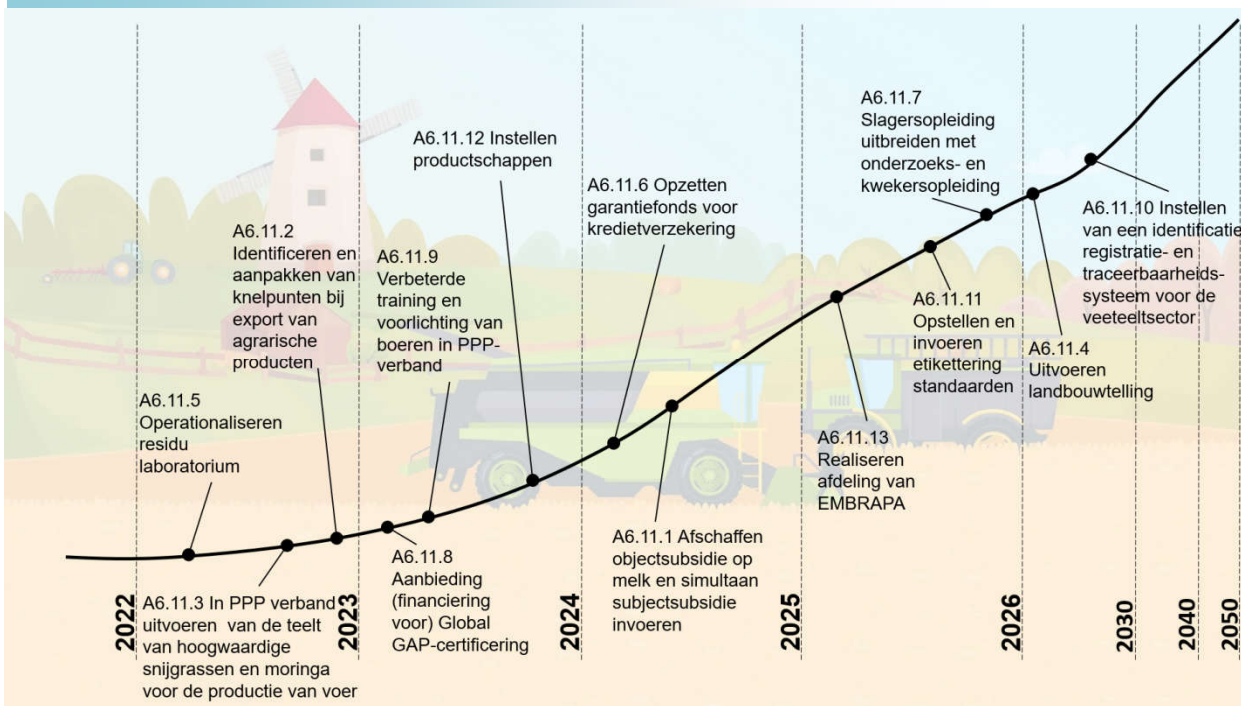
Toerisme

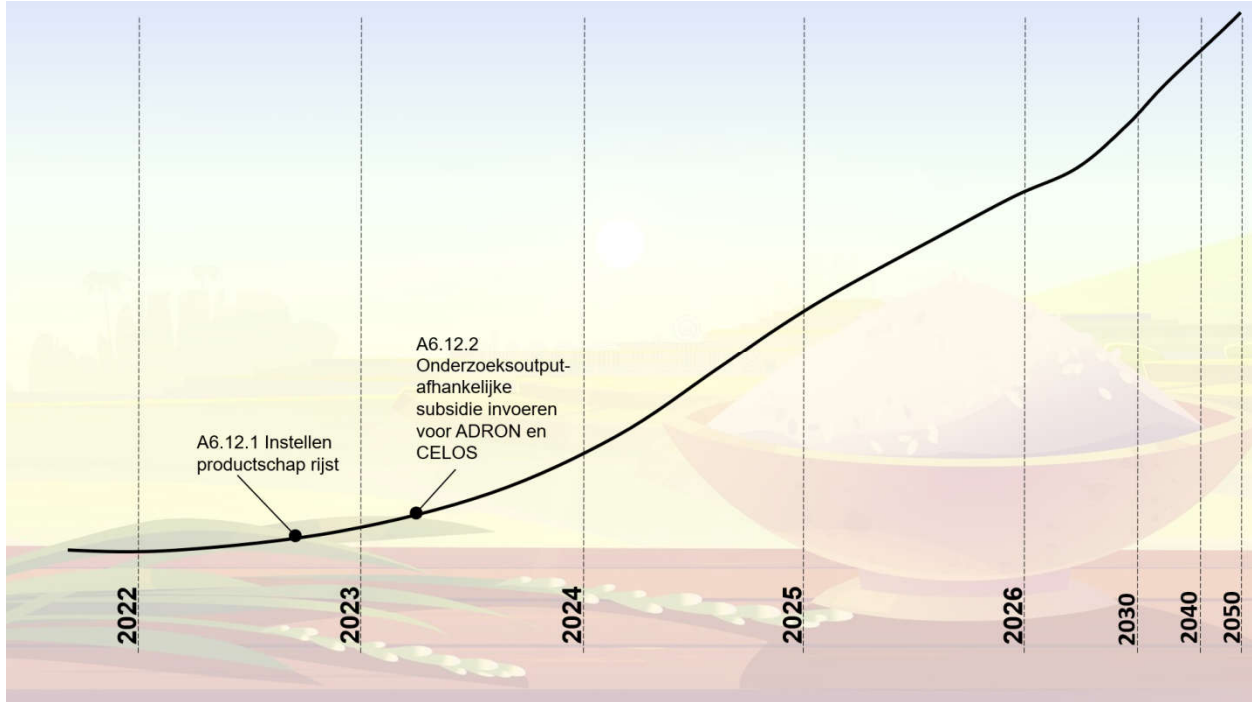
Bosbouw

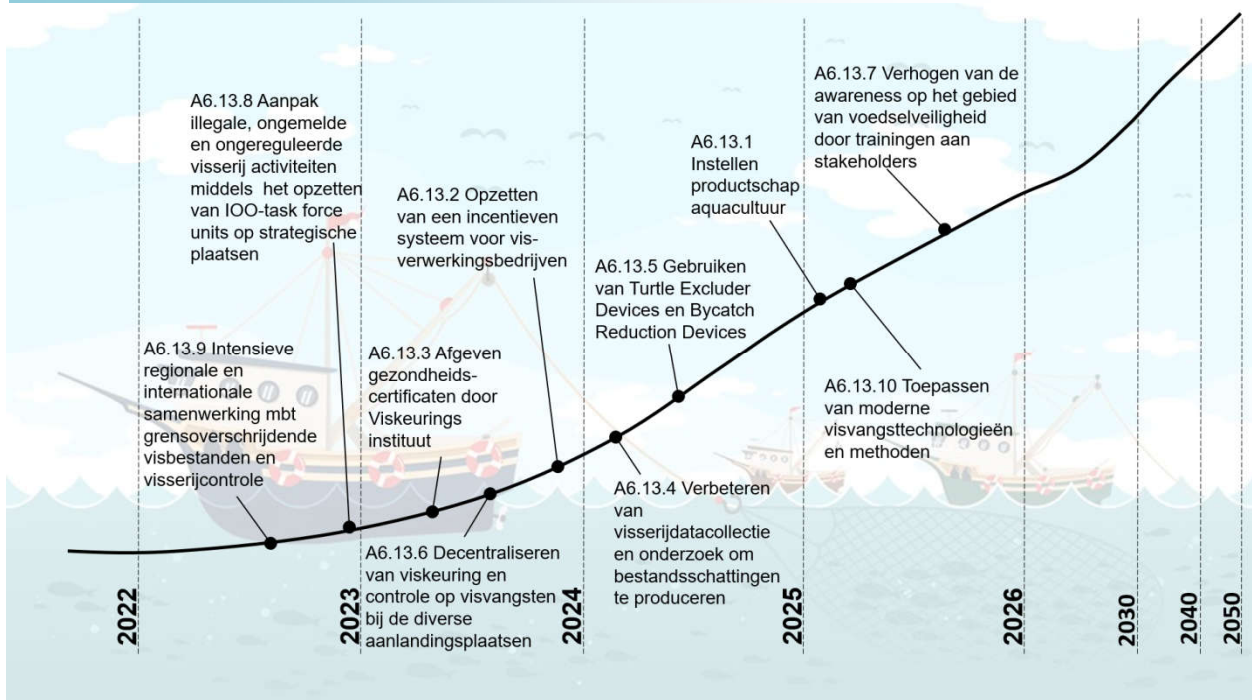
Agrarische Productie

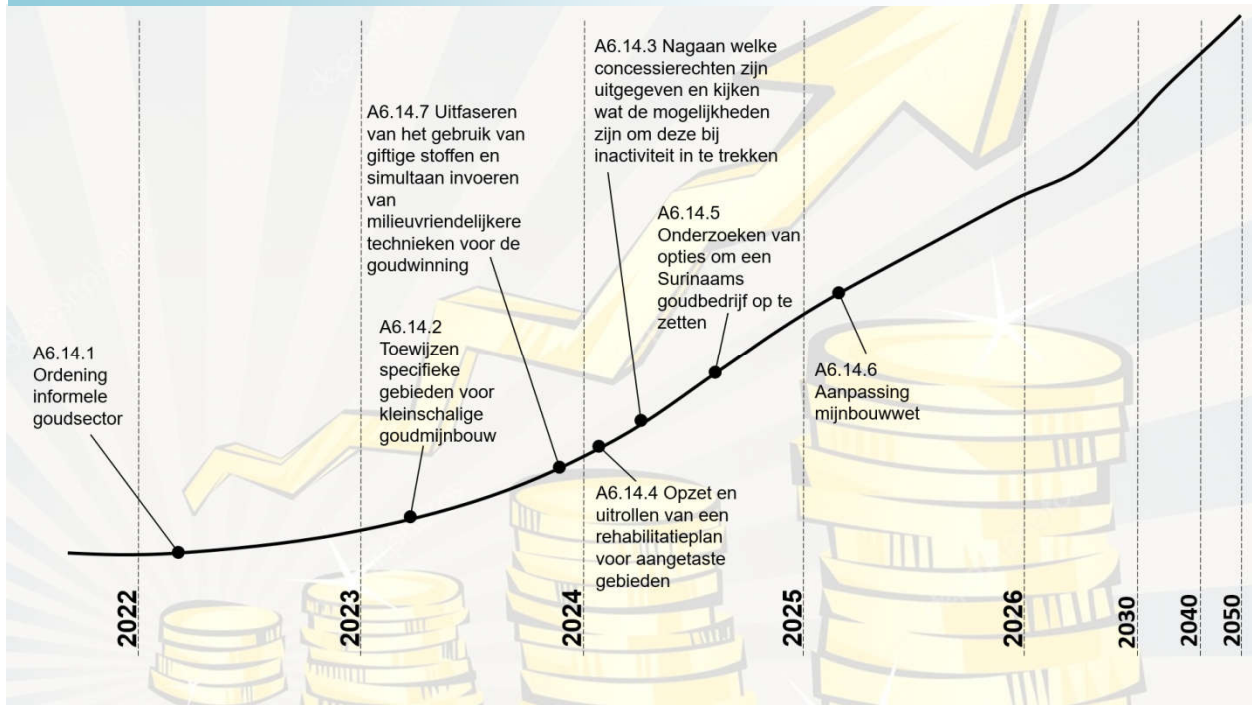
Rijst

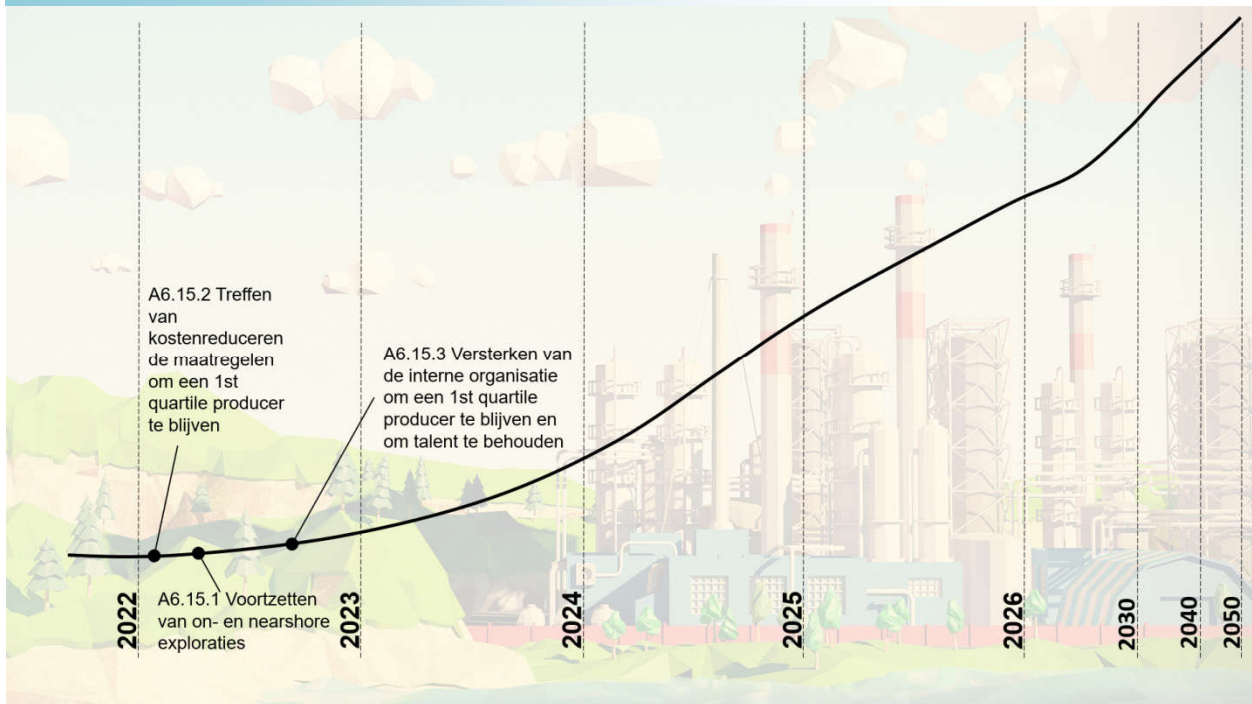
Visserij

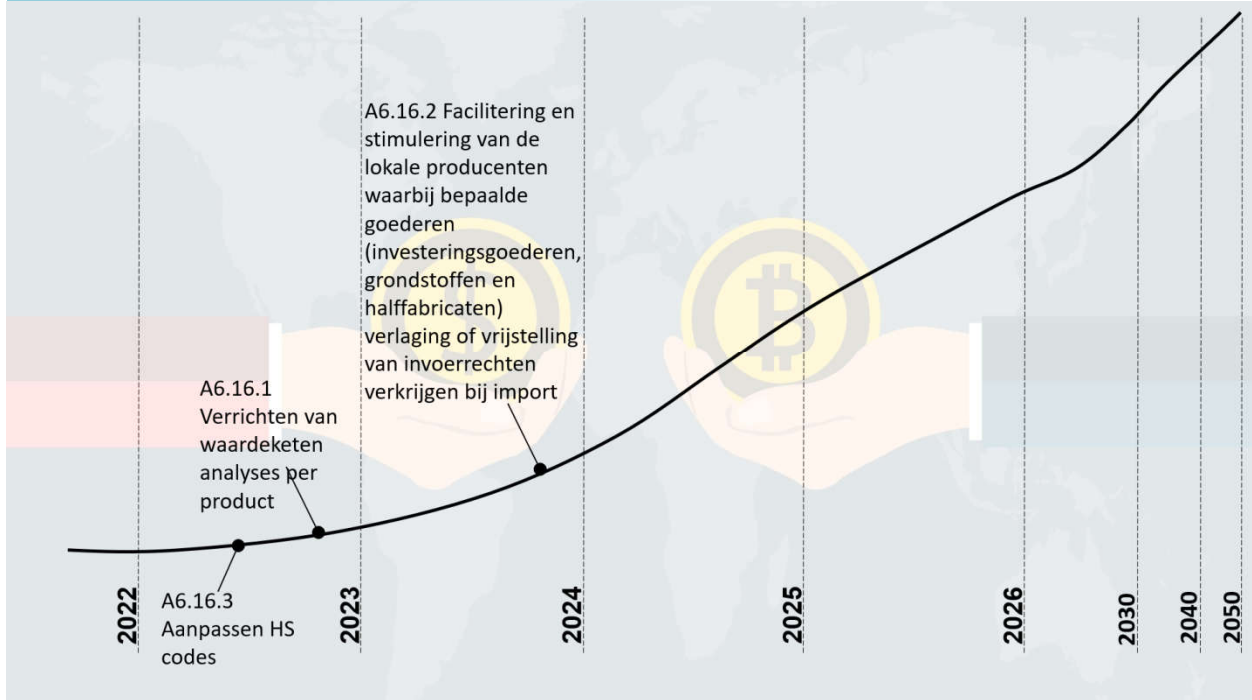
Goud

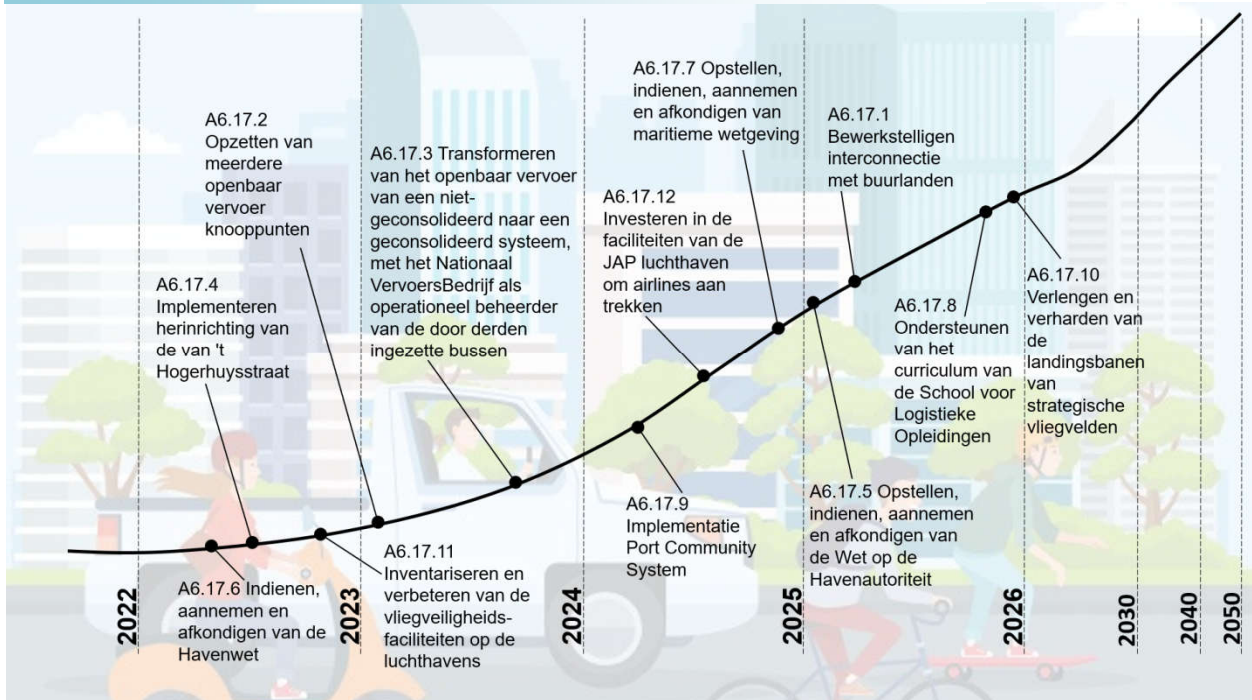
Onshore Olie

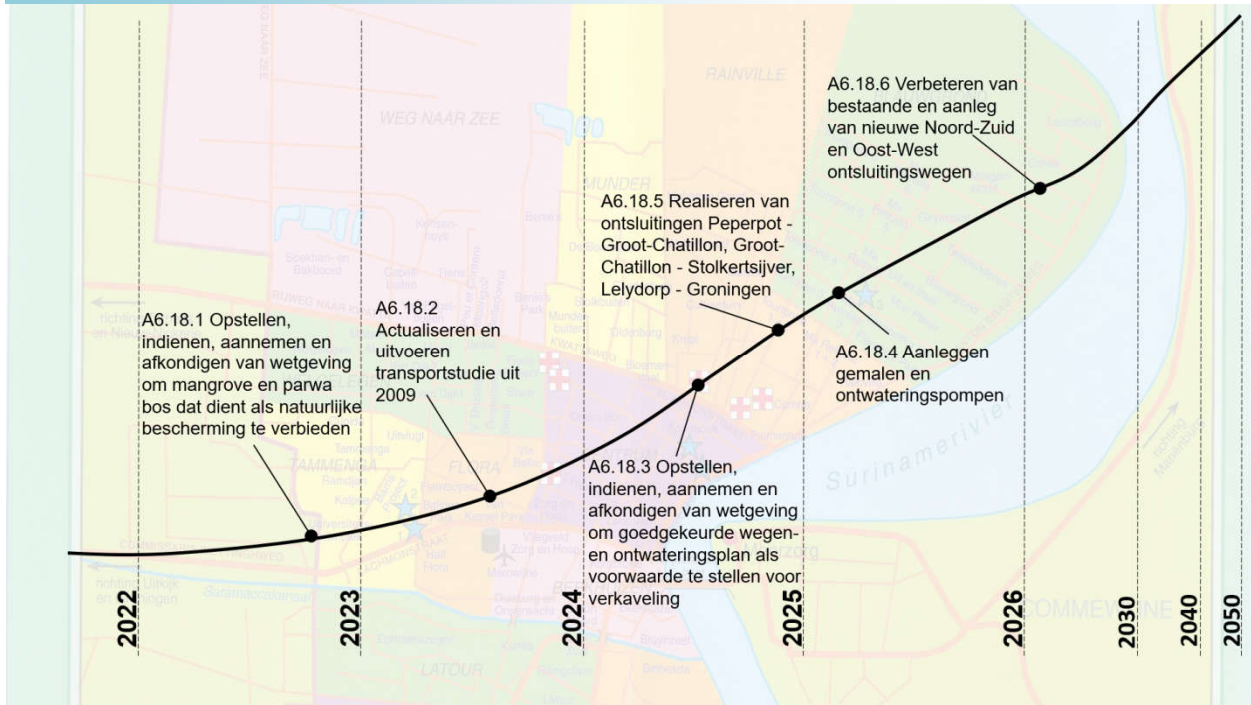
Handel

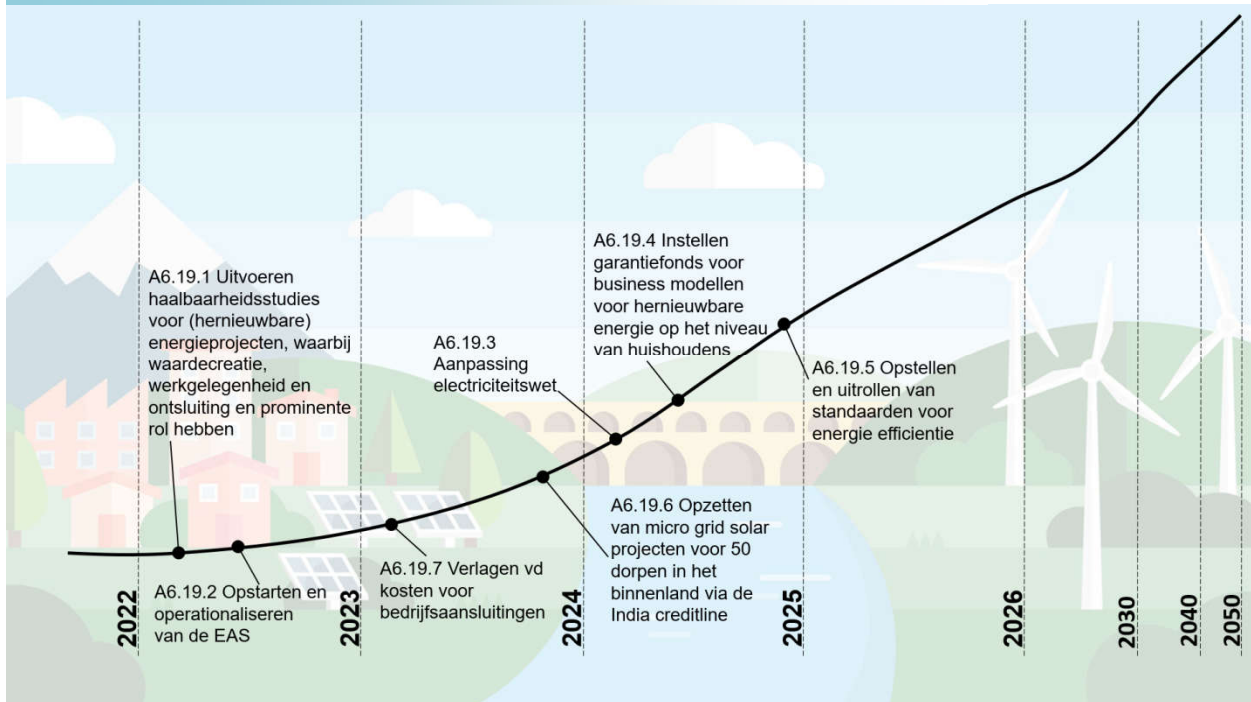
Transport

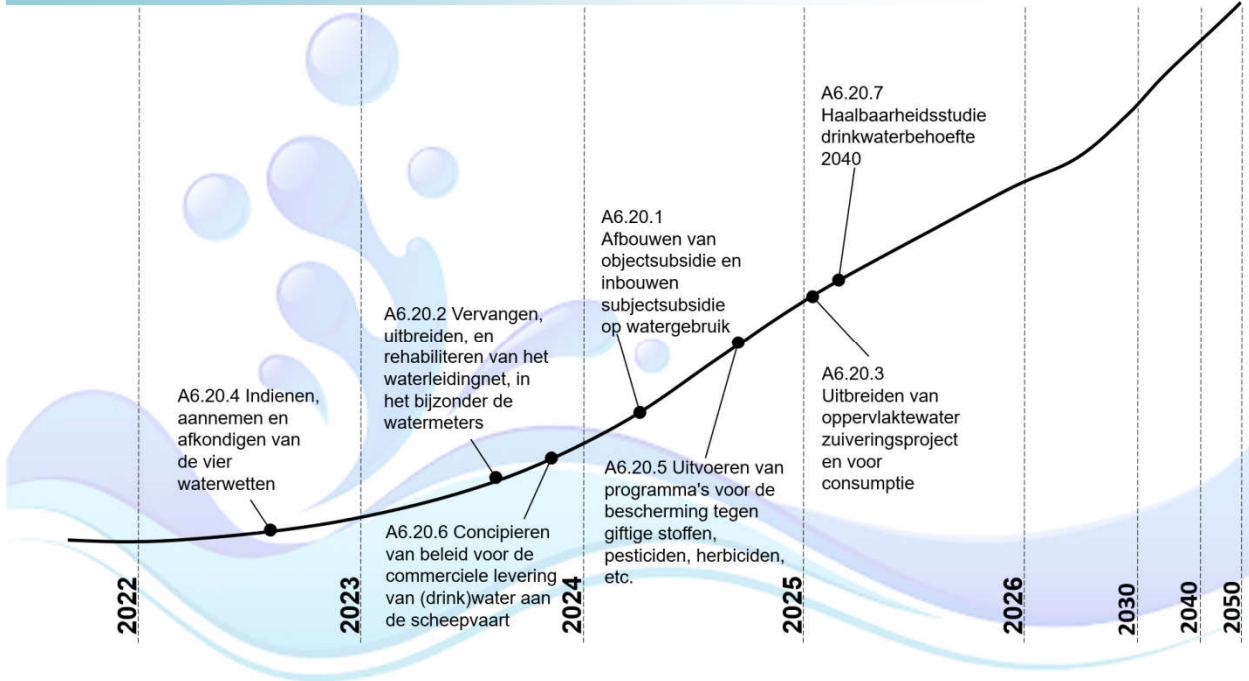
Wegen en Ontwatering

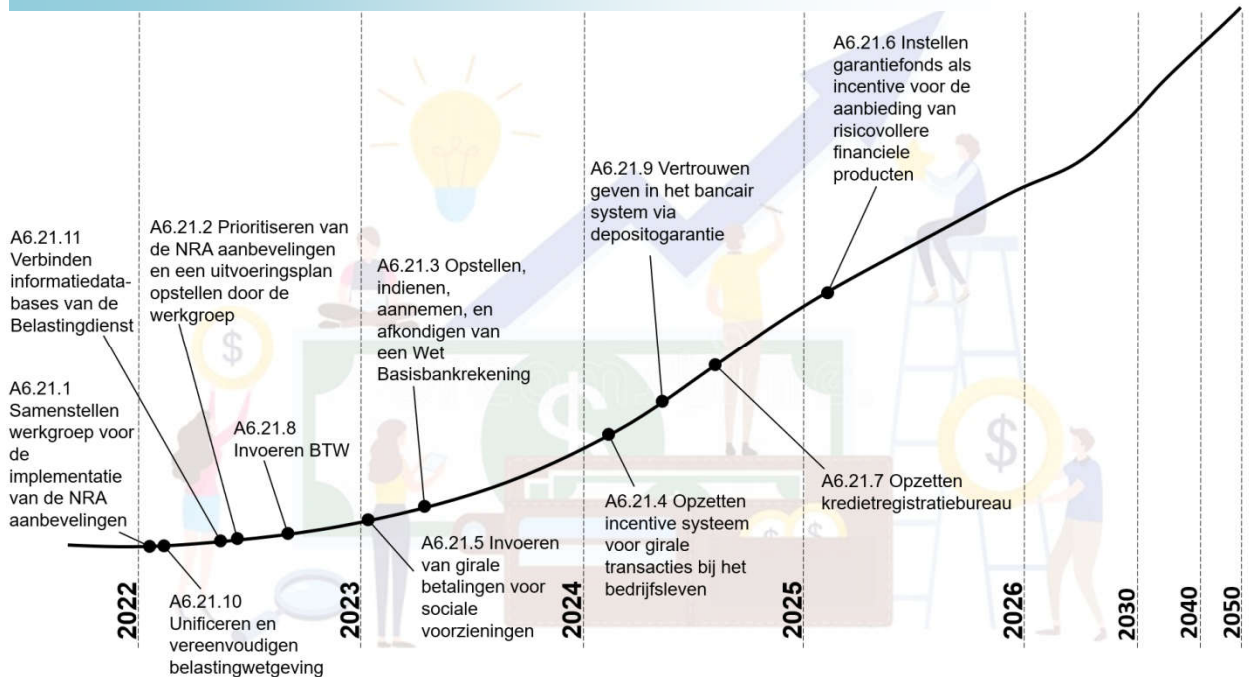
Electriciteitsvoorziening

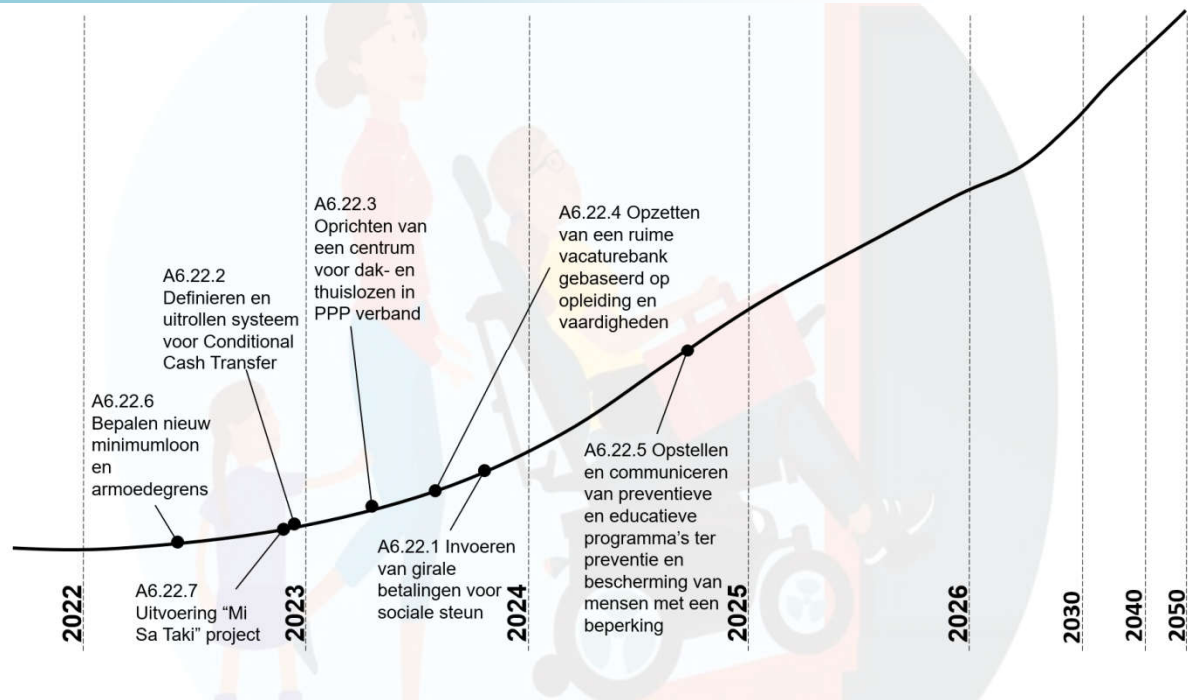
Drinkwatervoorziening

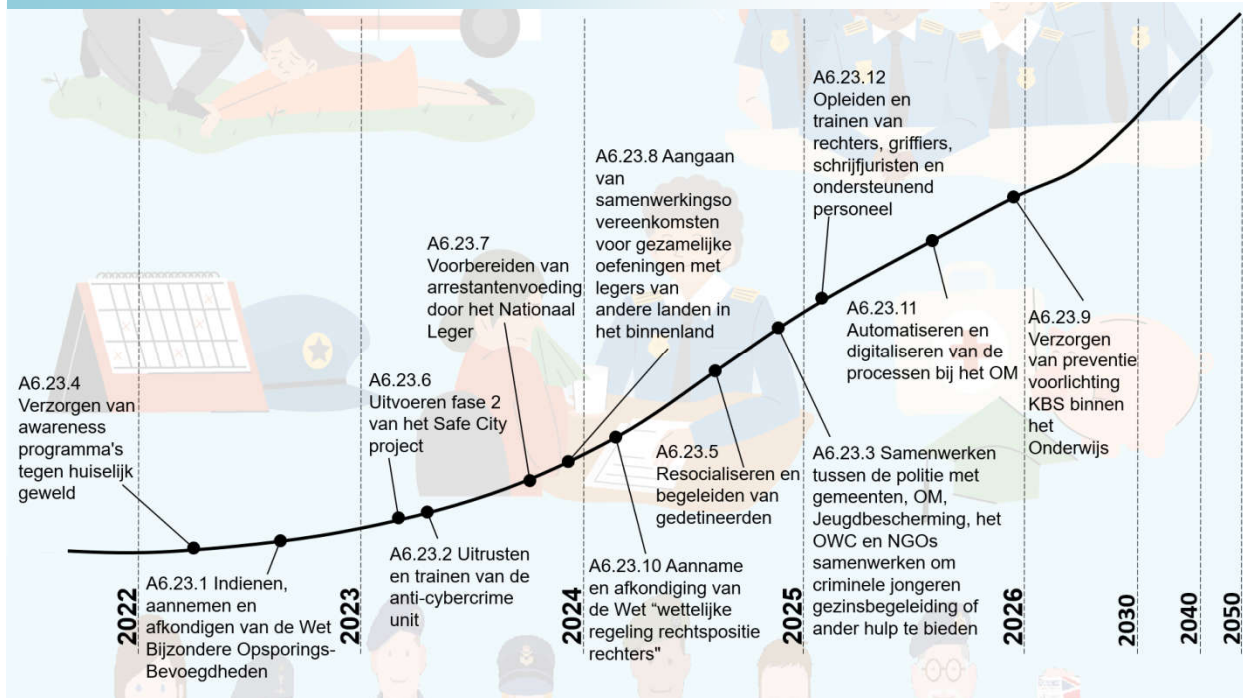
Financieel Verkeer

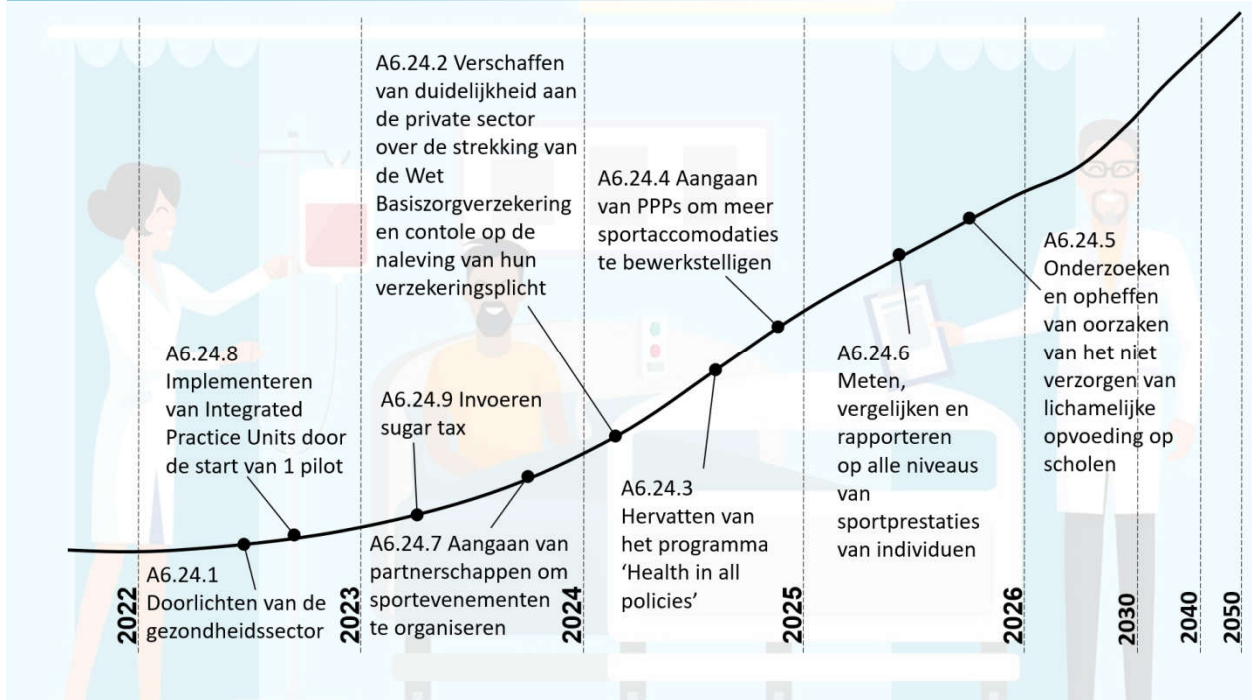
Sociale Bescherming

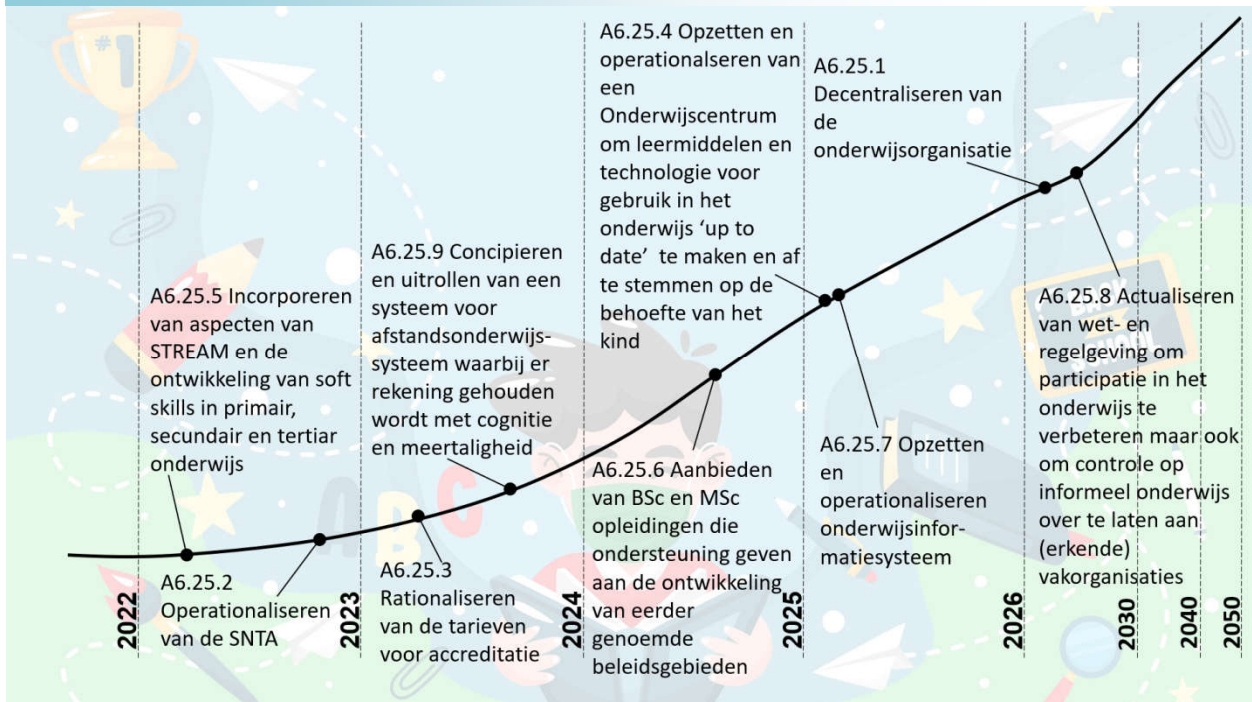
Veiligheid

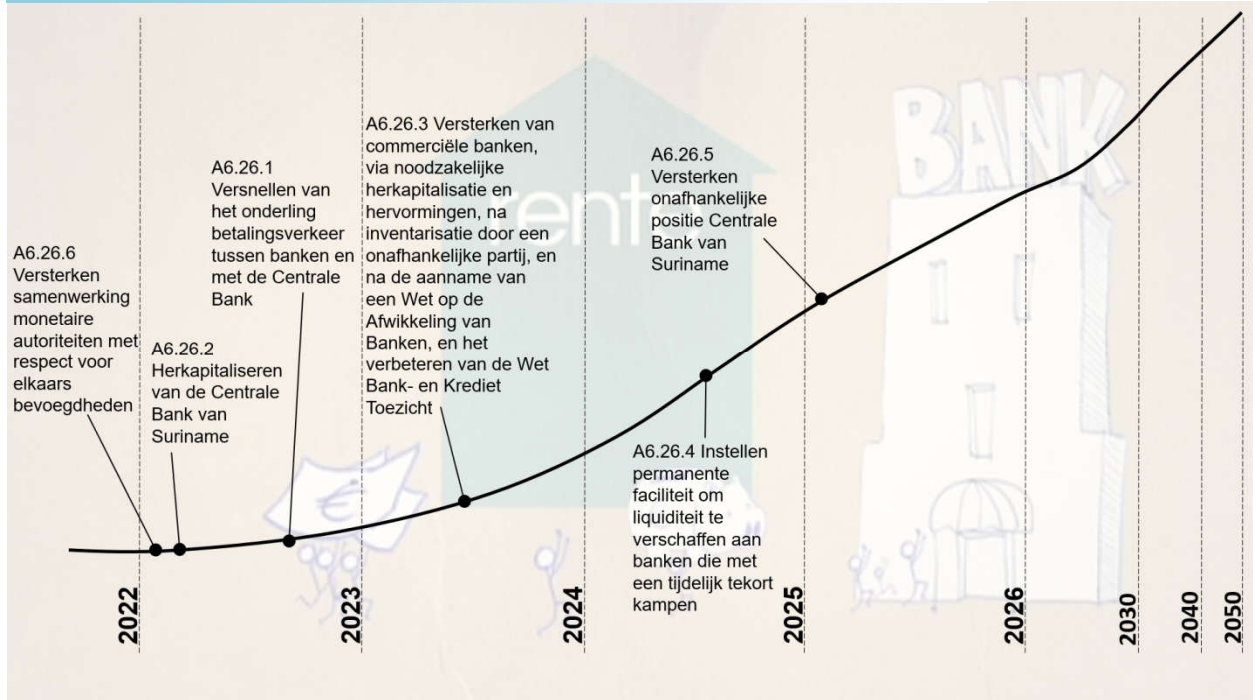
Gezondheidszorg

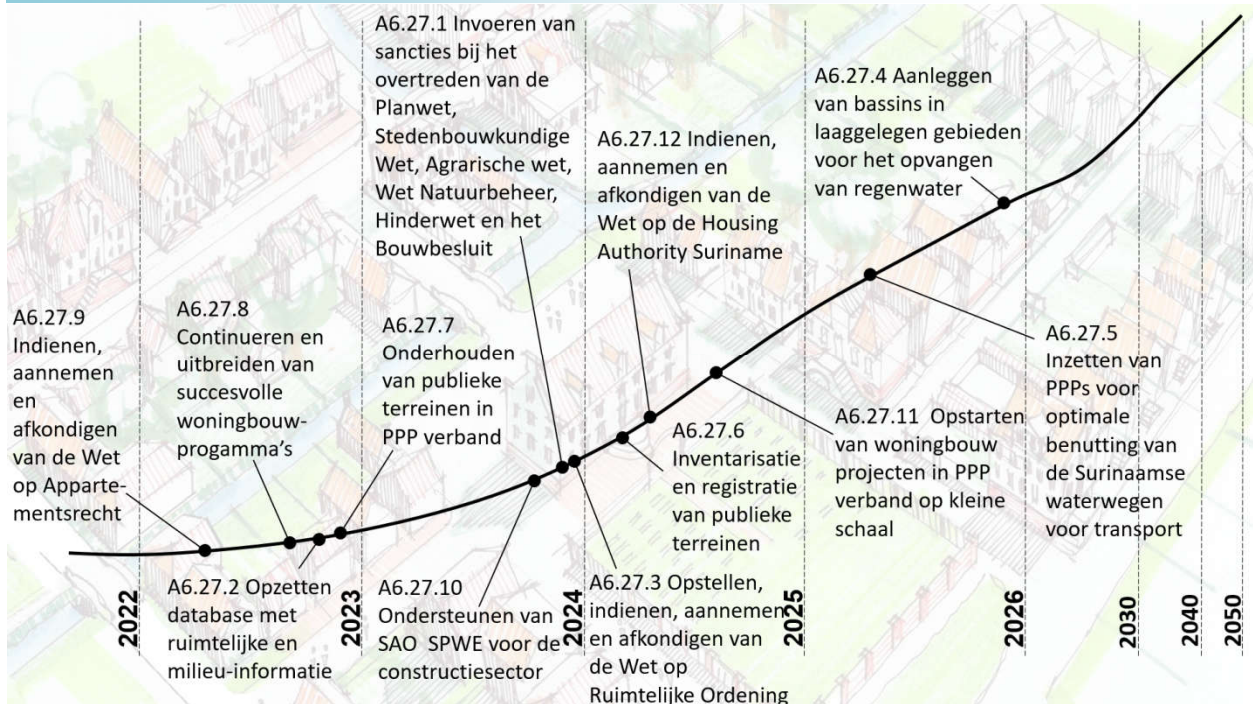
Onderwijs

Monetair Beleid

Ruimtelijke Ordening

Bevolkingsbeleid

